

Sic Luceat Lux

L'HEURE BLEUE

l'Heure Bleue

Peter Snijder
SIC LUCEAT LUX

Sint-Waldetrudiskerk
Kerkstraat 11, 2200 Herentals
11/05/2019 – 02/06/2019

EXPO

11 mei 2019 – 2 juni 2019

i.s.m. Stormloop vzw
& Kerkfabriek Sint-Waldetrudis

NOCTURNE

18 mei 2019

21u00 – 23u30

VLAAMSE MEESTERS IN SITU

31 mei 2019

19u30 – 21u30

i.s.m. Dienst Toerisme, Stad Herentals
& Openbaar kunstbezit Vlaanderen

KRUISSTRAAT 20
2200 HERENTALS
BELGIUM

Peter.snijder@telenet.be
www.petersnijder.com
0032479750211
BE 0685.820.682

... l'heure bleue ...

... in de schoonheid van de blauwe schemering ...

... valt de verwondering ...

... balancerend ...

... tussen het licht en de duisternis ...

... niets ...

... is donker ...

... niets ...

... is licht ...

- INHOUD -

I.	INLEIDING	IV
I.I	<i>De Sint-Waldetrudiskerk</i>	IV
I.II	<i>De kunstenaar</i>	V
I.III	<i>Het ARCHEStextures-concept</i>	VI
II.	L'HEURE BLEUE	VII
III.	PLATTEGROND	VIII
IV.	ARCHEStextures : 'LETTNER'	IX
V.	VASA NON SACRA	X
V.I	<i>Kapel O.-L.-Vrouw van Lourdes</i>	X
V.II	<i>Kapel Sint-Crispinus en Crispinianus</i>	XI
V.III	<i>Kapel Sint-Anna</i>	XII
V.IV	<i>Kooromgang Noord</i>	XIII
V.V	<i>Kapel Sint-Antonius</i>	XIV
V.VI	<i>Kapel Sint-Jozef</i>	XV
V.VII	<i>Kooromgang zuid</i>	XVI
V.VIII	<i>Kruisbeuk zuid</i>	XVII
V.IX	<i>Koor</i>	XVIII
V.X	<i>Hoogaltaar</i>	XIX
VI.	UITGELICHTE EXPO'S	XX

I. INLEIDING

I.1 De Sint-Waldetrudiskerk (14^e eeuw)

In de volksmond de Bovenkerk genoemd, is een voorbeeld van zuivere Brabantse hooggotiek. Het beschermde monument is opgetrokken uit Ledische zandsteen. De toren, het enige overblijfsel van de kerk uit de 14^e eeuw, staat op een ongebruikelijke plaats, namelijk tussen koor en beuk. De hoge spits, uit 1901, vervangt een oudere bolvormige spits uit 1796. Nog opmerkelijker is de wijze waarop de kruisribgewelven van het middenschip en het hoogkoor worden geschraagd, wat bijna uniek is. De kerk bevat opmerkelijk veel bijzondere kunstschaten die verband houden met de gilden, ambachten en broederschappen die hier een altaar hadden. Ze bevat o.a. een interessant altaarstuk uit het begin van de 16^e eeuw van Passier Borreman. Dit altaarstuk stelt de marteldood van HH. Crispijn en Crispinianus, beschermheiligen van schoenmakers en leerlooiers, voorstelt. Verder vind je er schilderijen van Frans Francken (17^e eeuw) en Pieter Jozef Verhaghen (18^e eeuw), een bewerkt barok koorgestoelte uit de 17^e eeuw en een Romaanse doopvont (13^e eeuw).

Bron: inventaris.onroerendergoed.be, herenthals.be (kerkgids: J. Cools)

I.II De kunstenaar

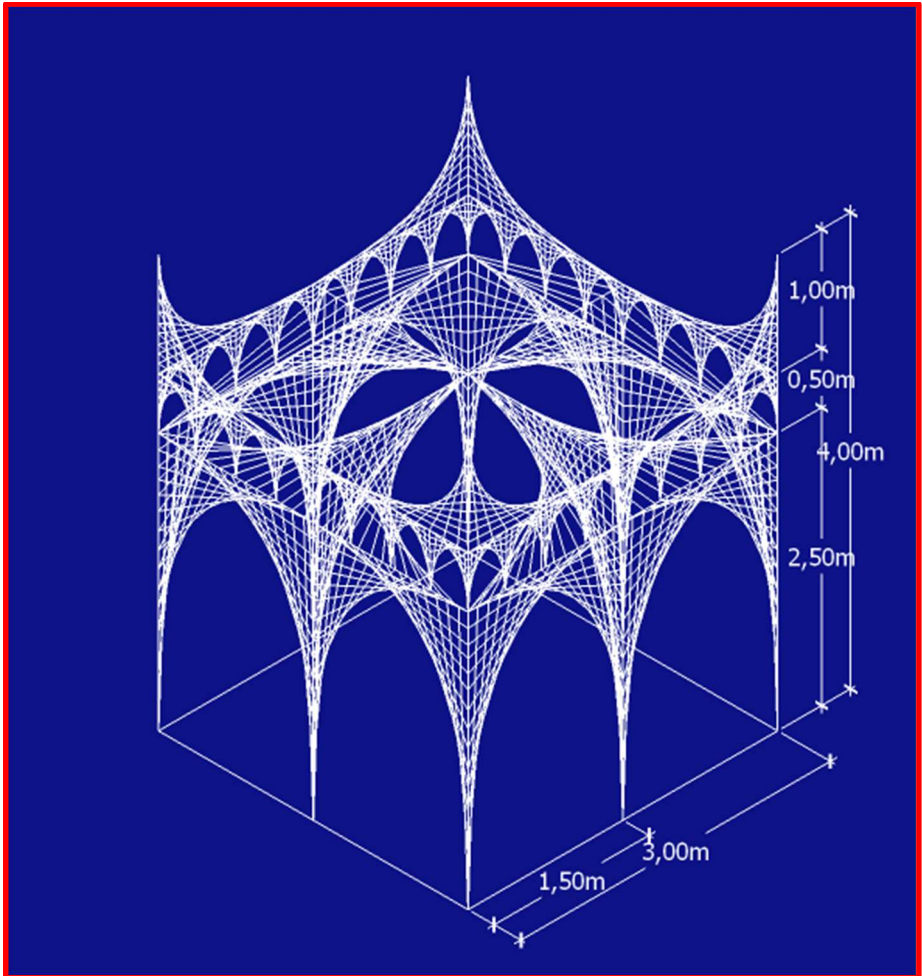
Peter Snijder (1974, Herentals – BE) is een kunstenaar die licht brengt in de donkere wereld. Hij omarmt die duisternis om het licht beter te begrijpen. Zijn lederen boots dragen littekens vol symboliek en dragen hem door de lelijkheid van het alledaagse, vastgeketend aan een verbitterde maatschappij. Gewapend met een geur van zwarte humor, een kritische kijk en een ton melancholie, vecht hij tegen die dagdagelijkse realiteit en verandert de wereld zoals wij die kennen in een universum op zich. Gevoed door o.a. vereenvoudigde kempische gotiek, liturgie en erfgoed zorgt hij voor lichtbakens die je als een wegwijzer naar een denkbeeld brengen. Een perspectief vol mystieke schoonheid, waar plaats is voor enige gepassioneerde naïviteit. Een rustpunt waar je mijmerend, terwijl je de woestenij overschouwt, tot inzichten komt en perceptieve mogelijkheden opneemt. Zielsvormende filosofie. Spectrale diepgang.

De installaties schemeren in een zacht blauwe gloed, overgoten met rode details op een zwarte achtergrond. Zijn gedetailleerd en fijn vingerwerk geven de sculpturen een zachte persoonlijkheid. Maar dat is slechts de eerste indruk. Het lijkt een illusie, maar als je dieper graaft, zal het werk zijn gelaagdheid laten zien. Het verwondert en is dan weer plots beangstigend. Het draagt spijt, rust, romantiek... een oude ziel. Het omarmt twijfel, angst en boosheid. Maar steeds met hetzelfde doel voor ogen, een afgewerkt kunstwerk is nooit zomaar een object, neen, je moet zijn ziel horen zuchten.

I.III Het ARCHEStextures-concept:

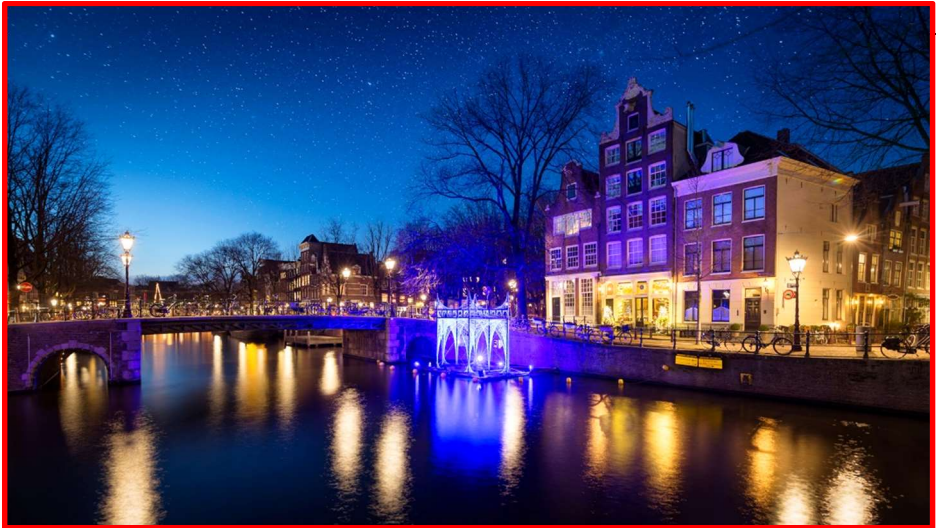
'ARCHEStextures', is een modulair systeem dat in zijn basisvorm 3m x 3m x 4m meet. Modulair wil zeggen dat verschillende vormen opgebouwd kunnen worden. Deze vormen worden geïnstalleerd in functie van de ruimte/omgeving, evenement, uitgangspunt, thema, enz. Dit concept speelt met de vereenvoudigde gotische architectuur en laat in feite een 3D-blauwdruk levensgroot oprijzen. Eventueel uitgebreid met kleinere lichtsculpturen en/of een soundscape/zang/dans.

II. L' HEURE BLEUE

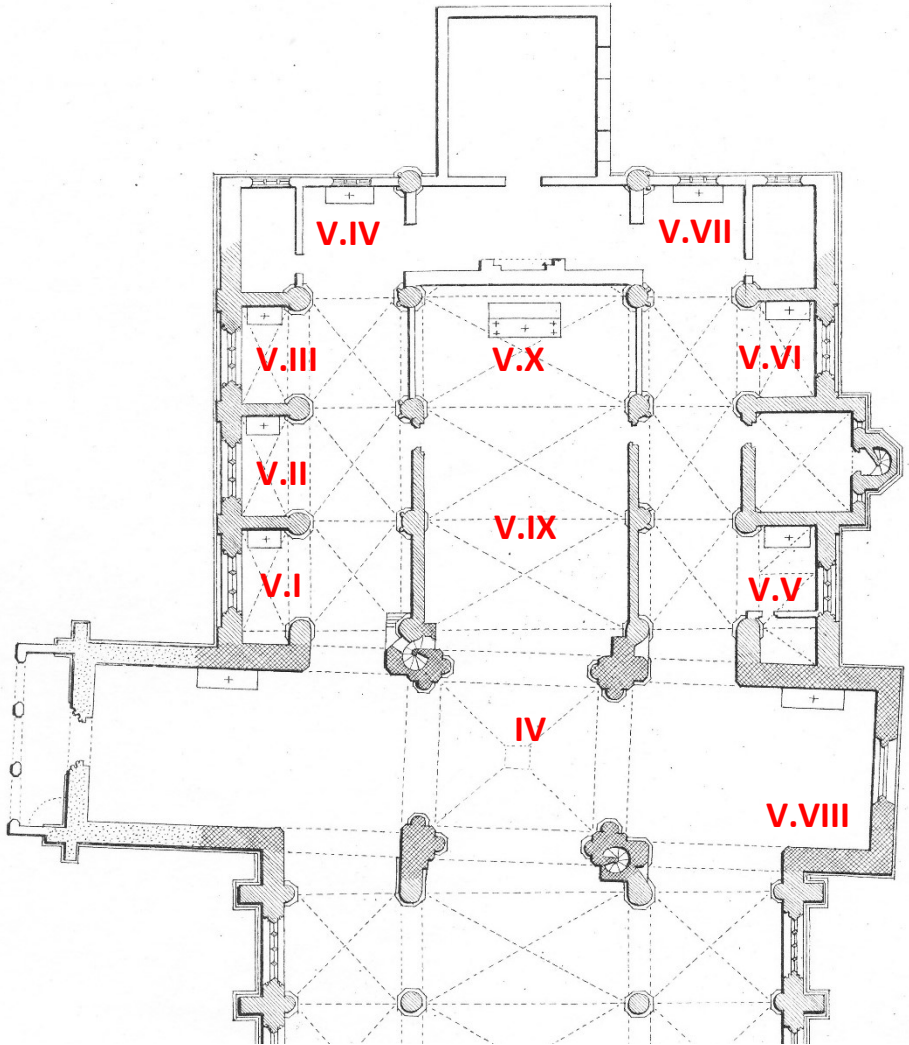
Het blauwe uur is de benaming voor het verschijnsel waar 's ochtends, het uur voor zonsopkomst en 's avonds, net na zonsondergang, de lucht en de omgeving een blauwe kleur aannemen. De naam is ontstaan uit het Frans: *l'heure bleue*.

De titel van de tentoonstelling, 'l'heure bleue' wil de sfeer van het blauwe uur grijpen. Dit is het moment wanneer de rust over de wereld valt. Het punt wanneer dagdieren hun nest opzoeken en nachtdieren ontwaken. En dat terwijl er buiten een bijna sacraal moment plaatsvindt. Anderzijds is de Sint-Waldetrudiskerk onmogelijk te verduisteren, als je de verlichting uit laat, lijkt het wel alsof het hier constant schemert. Door de aanvulling van de lichtsculpturen en de ARCHEStextures-installatie, creëer je eenzelfde mystiek moment als het blauwe uur. De heiligenbeelden, schilderijen en houtsnijwerk die door de eeuwen heen hier verzameld werden, versterken de mystiek waarin het oeuvre zijn inspiratie zoekt. Niets is licht, niets is donker...

*ARCHEStextures, PORTAM CIVITATIS @ Amsterdam Light Festival 2018-2019,
Foto: Patrick Coerse, copyright Patrick Coerse*

III. PLATTEGROND

IV = 'archestextures : lettner' / V.I = '...and the rose replied, my phoenix... my shelter...' / V.II = 'drink of me and nevermore think of me' / V.III = 'the tiny thread-t between us' / V.IV = 'breth' / V.V = 'das ei' / V.VI = 'before us, fallen reign' / V.VII = 'the hanging of his heavy heart' / V.VIII = 'my soul is an empty carousel at dawn' / V.IX = 'lux cathedra' / V.X = '380kV'

IV. ARCHEStextures : LETTNER

'*lettner*', is een installatie van 6m x 1.5m x 4m die terug te vinden is in het midden van de Kruisbeuk, achter het altaar. In deze vorm is de installatie als de heropstanding van het doksaal. Een doksaal is een wand van hout of steen die in de kerk geplaatst werd tussen het schip en het priesterkoor. Het hoogaltaar werd zo (deels) aan het oog van het volk onttrokken. De scheiding tussen schip en koor heeft te maken met de sacralisering van het koor ten opzichte van het schip. Gezien de veelal rijke uitvoering van het doksaal, met name in de gotische periode, diende het doksaal ook als belangrijk statussymbool van de kerkelijke gemeenschap. Vele doksalen werden afgebroken tijdens de katholieke reformatie omdat er het verlangen was om het hoogaltaar opnieuw goed zichtbaar te maken voor de gelovigen.

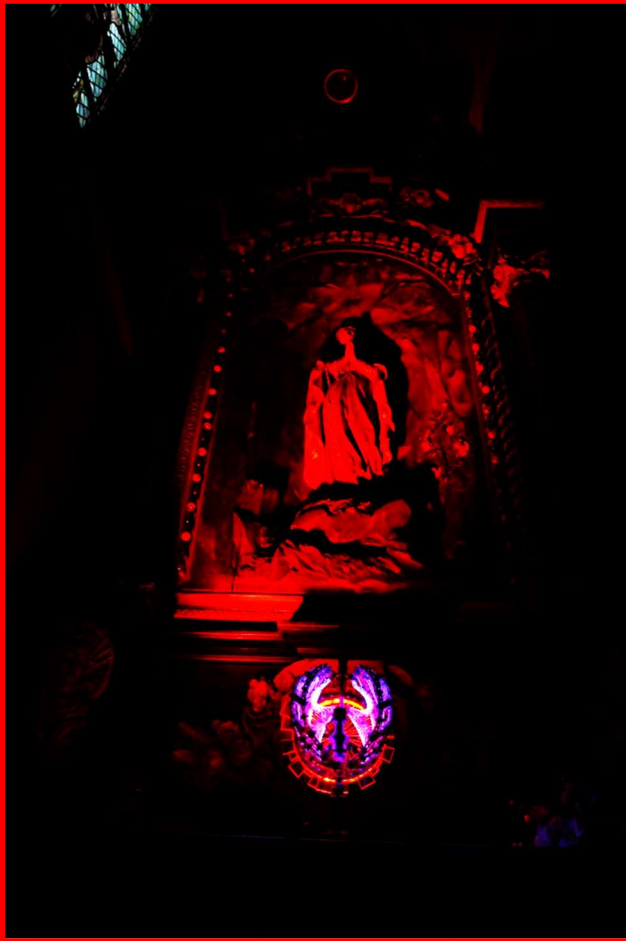

Toelichting achtergrond: Elke draad is een perfecte rechte lijn die telkens enkele cm verschoven wordt en zo een perfecte boog vormt. Elke rechte lijn staat voor de mening van het individu. Als elke individuele mening ook zou luisteren naar en rekening houden met de mening van een ander individu, dan krijg je een perfecte redenering omdat deze rekening houdt met nuances en, net zoals bogen in de architectuur, hier het sterkste fundament vormt van een samenleving.

V. VASA NON SACRA

V.I Kapel O.-L.-Vrouw van Lourdes : 'AND THE ROSE REPLIED, MY PHOENIX, MY SHELTER'

In de tuin van het paradijs, toen je geboren werd, onder de boom der kennis, in de eerste roos, kuste God je en gaf je je echte naam - de poëzie. (Hans

Christian Andersen). In het werk '*and the rose replied: my phoenix... my shelter...*' zien we de vleugels van de Feniks de roos beschermen omdat deze als een moeder voor haar is. De Feniks werd namelijk geboren uit de eerste roos in het paradijs onder de kennisboom. Die beschermende vleugels worden zichtbaar wanneer de maan in de schaduw van de aarde valt en zo een bloedmaan wordt, waar de roos met haar geheimen onttrokken en gered wordt van het alles verterende en uitdrogende vuur van openbaring. De bloedmaan is een metafoor voor

bewustwording, een tijd voor rust en stilte. Deze verhelderende stilteperiode luidt de dood in van energievretende emoties en gedachten. En zorgt er zo voor dat herrezen zorgeloosheid als nieuw leven ingeblazen wordt in de schoot van het bewustzijn.

V.II Kapel Crispinus, Crispinianus : 'DRINK OF ME, & NEVERMORE THINK OF ME'

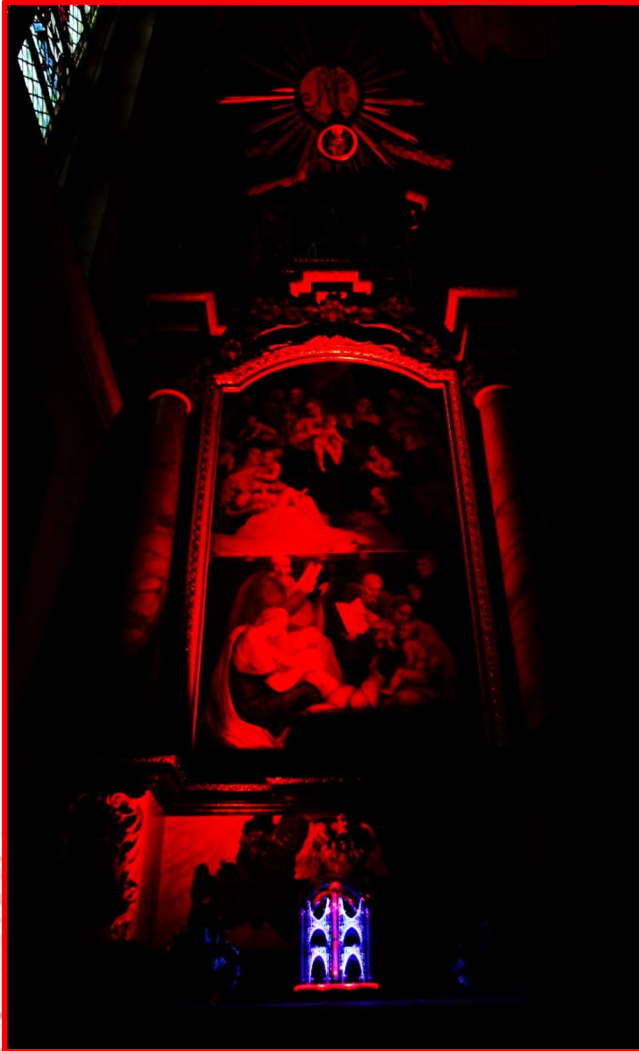
Kerkelijke rituelen zijn ondertussen al decennia op hun retour. Zoals in het geval van de eerste en plechtige communie bv. zijn lentefeesten ondertussen al meer dan ingeburgerd.

Het kerkelijk bezoek verdwijnt na deze communie-viering en houdt aan tot een volgend ritueel dat voor het altaar plaatsvindt. Het chrisma blijft verder indringen, terwijl de gedachte verdwijnt. *Daarom 'drink of me, and nevermore think of me'.*

V.III Kapel Sint-Anna : 'THE THREAD/T BETWEEN US'

De twee torens van '*the thread/t between us*' staan voor twee personen in een relatie. Naast elkaar, even groot, evenwaardig, gelijk.

Als torens uitgegroeid tot een sterke vesting. Tussen hen, een fijne draad. De draad is een metafoor voor de verbondenheid tussen hen. Maar tegelijkertijd staat die fragiele, dunne draad voor de dreiging. De dreiging van de alledaagsheid en verlies in de sleur.

V.IV Kooromgang Noord : 'BRETH'

'breth', adem, zuurstof, ruimte, rust.

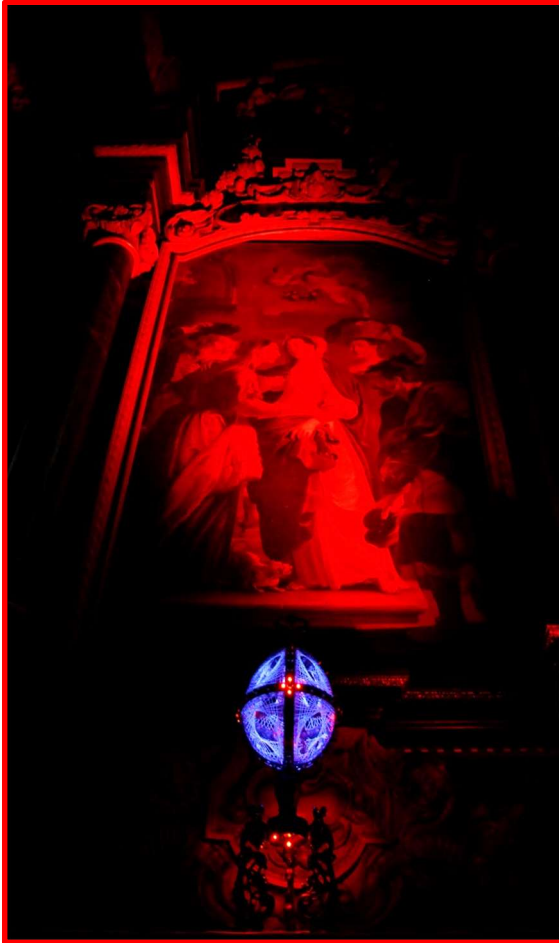
4 pijlers waarop je individueel moet op inzetten.

Adem is overleven,
zuurstof brengt leven,
ruimte biedt leven kansen
en rust brengt kwaliteit aan leven.

V.V Kapel Sint-Antonius : 'DASS EI'

Het ei, is een universeel symbool voor schepping. Het is als een heilig teken van elk volk op aarde en wordt vereerd zowel omwille van zijn vorm als zijn innerlijk mysterie. Al bij de eerste verstandelijke voorstellingen van de mens stond het ei bekend als dat, wat het best de oorsprong en het geheim van het Zijn weergaf. Vanuit de wetenschap dat een onzichtbare kiem, zonder tussenkomst van kracht buiten de schaal, uitgroeit tot een levend wezen dat uit zijn eigen schaal breekt en zich toont als een zelfgeschapen wezen in volle

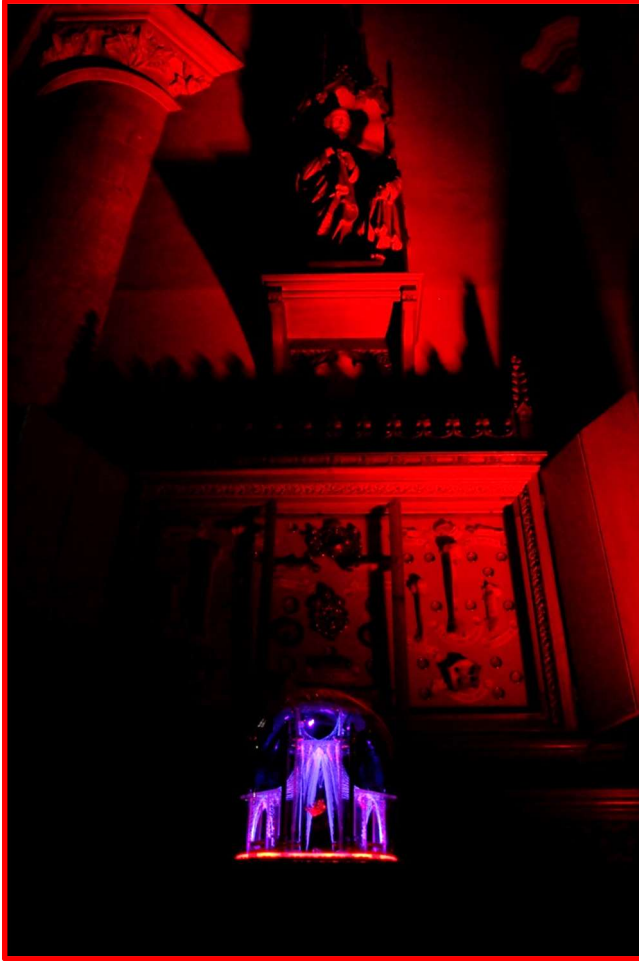

ontwikkeling. Hier wordt *'dass Ei'* voorgesteld alsof het een Fabergé-ei is. Grotesk versierd en herkenbaar als zijnde de bekende juweelstukken die Fabergé als hofleverancier van de Russische tsaar telkens rond Pasen cadeau gaf. Aangezien deze juwelen momentopnames zijn van de groteske tsarentijd, en de voeling met de hedendaagse realiteit hier ver van af staat, is een update van zulke eieren nodig. Vandaag draagt het ei het licht. Het nieuwe leven zal zijn ware gelaat laten zien wanneer de schaal opengebrosen wordt door de helderheid van zijn bestaan. Zelfbewustwording in een bad van rustgevend licht. Daarnaast is de schaal niet langer een poreus en ademend gegeven, maar

een met stekels en pinnen beschermde schulp. Harde bolster, zachte pit.

V.VI Kapel Sint-Jozef : 'BEFORE US, FALLEN REIGN'

'before us, fallen reign', Ons koninkrijk wordt niet op handen gedragen, terwijl daar heel wat folklore en kennis te rapen valt. Het koningshuis wordt eerder

clownesk voorgesteld als een bende paria's die alleen door hun geboorterecht verworvenheden hebben. Daar is wel iets over te zeggen natuurlijk en mag inderdaad geen vanzelfsprekendheid zijn. Maar. Het is net die groep mensen die dit aankarten die zelf halsstarrig in een politiek systeem vervat zitten waar geen consequente lijn te vinden valt als het om eigen verworvenheden gaat. Merendeel van ons politiek landschap bestaat ondertussen in een door genen doorgegeven politiek engagement gevoed door een erfelijke

graicultuur? Daarom een monument ter ere van het failliet van politiek. Zoals grootse monumenten die gebouwd werden om veldslagen en gevallen koningen te eren, om voor altijd de (beladen) herinnering te koesteren. Een monument met een vallende kroon als metafoor voor de politieke inconsequentie die zich verschuilt achter coalities.

V.VII Kooromgang zuid : 'THE HANGING OF HIS HEAVY HEART'

In deze maatschappij, waarvan de snelheid onhoudbaar geworden is, zijn burn-outs en psychische aandoeningen een logisch gevolg. Toch blijft het een taboe om hulp te zoeken. Hulp zoeken is als falen, zo wordt het in ieder geval wel geïnterpreteerd. Dus houden we bij *'the hanging of his heavy heart'* het zwaarmoedige hart rechttop voor de schone schijn.

V.VIII Kruisbeuk zuid : 'MY SOUL IS AN EMPTY CAROUSEL AT DAWN'

De ratrace, de constante instroom van prikkels, keuzestress, sociale media, enz. Al deze duwen iemand in een harteloze, schizofrene, egoïstische richting

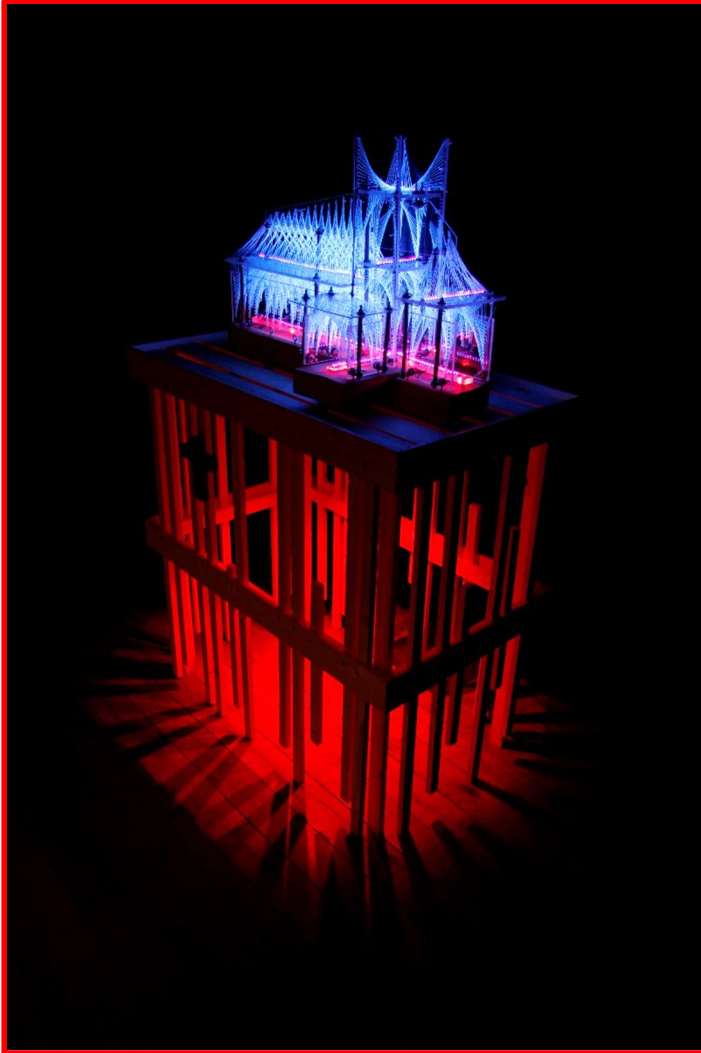

die op een bepaald moment ondraaglijk wordt. Omdat we niet los kunnen komen van wat het systeem biedt, is het beter het deels te gebruiken. Bij *'my soul is an empty carousel at dawn'* is de carrousel de metafoor voor dit systeem, draait gestaag door, zonder stoppen. Maar hoe en met wat je de

draaimolen vult, bepaal je zelf.

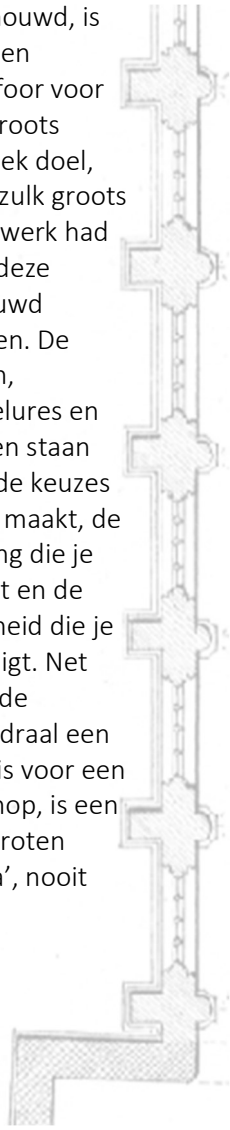
V.IX Koor : 'LUX CATHEDRA'

Vanuit grondgebonden religie en het gegeven 'ex cathedra', dat 'vanuit de zetel' betekent, is '*lux cathedra*' een interpretatie van wat de leer van het licht is vanuit het individueel oogpunt van de lichtkunstenaar, nl. een constante

evolutie. De kathedraal, die in het christendom als de zetel van de bisschop wordt beschouwd, is hier een metafoor voor een groots artistiek doel, zoals zulk groots bouwwerk had toen deze gebouwd werden. De bogen, cannelures en gangen staan voor de keuzes die je maakt, de richting die je inslaat en de waarheid die je verbuigt. Net zoals de kathedraal een zetel is voor een bisschop, is een ontsproten

lichtkapel dat voor een lichtkunstenaar en, zoals de 'sagrada familia', nooit echt af.

V.X Hoogaltaar : '380kV'

En plots is elektriciteit de meest duurzame energiebron. Hoe die elektriciteit opgewekt wordt, hoeven we niet wakker van te liggen, de toekomst is slimmer dan deze generatie en lost het wel op. Daarom, worden de hoogspanningsmasten '380kV' hier als heuse kathedralen voorgesteld, zoals die destijds de grootsheid van het christendom etaleerden. Versierd met edele juwelen, alsof het een openstaande factuur/schatkist lijkt.

Foto: Dirk Wouters, copyright Dirk Wouters

VI. UITGELICHTE EXPO'S

- 2019 : GEMLUCART, Auditorium Rainier III, Monte Carlo (MC)
2019 : LOSING MY RELIGION, Poortgebouw Herkenrode – Hasselt
2019 : L'HEURE BLEUE, St-Waldetrudiskerk – Herentals (*solo*)
2019 : WISH, Museum Romeinse Catacomben – Valkenburg (NL)
2019 : PORTAM CIVITATIS, Amsterdam Light Festival – Amsterdam (NL)
- 2018 : THE LONG GALLERY, LOMAK – Tessenderlo (*solo*)
2018 : COPY/PASTE, Poortgebouw Herkenrode – Hasselt
2018 : LICHTWELTEN, Galerie Art Engert – Eschweiler (D)
2018 : SIC LUCEAT LUX, Galerie Ganache – Gent
2018 : WISH, Museum Romeinse Katacomben – Valkenburg (NL)
- 2017 : TARMAC XL, Oud Gasthuis – Meerhout
2017 : WALDEINSAMKEIT, Hofke van Chantraine – Oud-Turnhout (*solo*)
2017 : REFLECTIES2 ism MuHKA, Le Paige – Herentals
- 2016 : LICHTkunst - KUNSTlicht, Hofke van Chantraine – Oud-Turnhout
- 2015 : MIRRE, WIEROOK & GOUD, Romeinse Catacomben – Valkenburg (NL)
2015 : ILLUMINATE, Kapel Gasthuisstraat – Meerhout
2015 : GLOW, Parktheater – Eindhoven (NL) (*2nd Pricewinner*)
2015 : EEN GROTE FAMILIE, Alden Biesen – Bilzen
- 2014 : SUBLUMINAL - Le Paige Herentals (*curator*)
2014 : SCHNEIDER vs SNIJDER, Galerie Kabuth – Gelsenkirchen (D)
- 2012 : REFECTIES ism MuHKA, Le Paige – Herentals
2012 : FRAX'MENT, Le Paige – Herentals (*curator*)
- 2011 : ARTISTENPARCOURS D'ARTISTES – Jette
- 2010 : WEEK IV @ 12 weken van St-Michiel, St-Michielskerk – Leuven
- 2009 : Herman Brood, Rudy Trouvé, Peter Snijder, Le Paige – Herentals

Copyright

Peter Snijder
l'Heure Bleue
© 2019, Peter Snijder

Uitgegeven in eigen beheer

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Mass | events